

Esteetön Eräpolku

- Petri Rissanen
- Projektipäällikkö, Luontoliikunta, Esteettömyys
- petri.rissanen@paralympia.fi

Paralympiakomitea

#paraurheilu #yhdenvertaisuus
#luontokaikille

@finnparalympic

@paralympiakomitea
@paralympiaurheilu

@finnparalympic

@FinnishParalympicCommittee

Special Olympics Finland

#SamassaJengissä #SpecialOlympics

@so_finland

@SpecialOlympicsFinland

@so_finland

Esteetön Eräpolku –hanke 2018-2020

- Esteetön eräpolku –hankeen toteuttivat yhteistyössä Suomen Paralympiakomitea, Metsähallitus ja Invalidiliiton Esteettömyyskeskus. (OKM)
- Annetaan liikkujan arvioida itse, onko luontoreitti riittävän esteetön omalle toimintakyvylle.
- Reittiluokituksen ja -kuvauksen ei tulisi määritellä reitille sopivaa käyttäjäryhmää, vaan sen lähtökohtana tulisi olla, että reitin dokumentoitujen tietojen perusteella henkilö voi itse luoda mielikuvan siitä, millaisilla edellytyksillä hän pystyy reittiä tai kohdetta käyttämään.
- LUONNOSSA VIIPYMÄN LISÄÄMINEN

Esteetön luontoreitti

Kartoitusmenetelmä	Kartoituksen tavoite	Reittiin liittyvä rakentaminen	Reitin muita piirteitä	Muuta huomioitavaa
<p>Luontoreittien kartoitus pohjautuu rakennetun ympäristön esteettömyyskartoitusmenetelmä ESKEHiin.</p> <p>Reittien kartoitus tapahtuu esteettömän luontoreitin kartoituslomakkeilla. Kartoituslomakkeita voi käyttää olemassa olevan luontoreitin kartoittamisen lisäksi muistilistana uuden reitin rakentamisessa.</p> <p>Esteettömyysasetus koskee vain kaavoitettuja alueita. Asetusta ja esteettömän rakentamisen ohjeita voi soveltaa myös luontoreittien varrella sijaitsevien taukopaikkojen rakentamisessa.</p> <p>Reitin lisäksi kartoitetaan sen varrella olevat ulkoilua palvelevat tilat (laavu, wc, puuvaja, grillikatos ym.), joiden on hyvä täyttää esteettömyyden toteutumisen määräykset ja ohjeet.</p>	<p>Esteettömällä luontoreitin kartoituksella varmistetaan, että reitti on valmistuttuaan kulkukelpoinen jokaiselle riippumatta toimintakyvystä ja päivittäiskäytössä olevista liikkumisen apuvälineistä.</p> <p>Tavoitteena on tuottaa kartoitusraportti esteettömän luontoreitin rakentamisen tueksi tai tarvittavien muutosten esilletuomiseksi.</p> <p>Kartoitusraporttia voi hyödyntää luontoreitin ominaisuuksien ja sen varrella olevien palvelujen kuvailemiseen, jotta asiakas pystyy itse arvioimaan onko reitti hänelle soveltuva.</p>	<p>Reittien leveydet mitoitetaan käyttömäärän, kohderyhmän ja paikan ominaispiirteiden mukaan.</p> <p>Puupolku on kuitenkin vähintään 1200 mm leveä ohituspaikoilla vähintään 1800 mm leveä kääntöpaikoilla pyörähdysympyrän säteen on oltava 1500 mm.</p> <p>Levähdyspaikat on hyvä sijoittaa kulkuväylän ulkopuolelle miellyttävään maisemaan, josta on hyvä tarkkailla luontoa. Etäisyyttä levähdyspaikoilla voi toisiinsa nähden olla 50–200 metriä. Reitin merkitseminen ensisijaisen tärkeää.</p> <p>Esteetön reitti on varustettu asianmukaisin opastein ja käsijohtein. Sen rakentamisessa on huomioitu värikontrastit ja valaistus.</p> <p>Esteetön reitti on merkitty hyvin.</p>	<p>Esteettömällä luontoreitillä on mahdollista liikkua pyörätuolilla kelaten tai muulla päivittäisessä käytössä olevalla liikkumisen apuvälineellä.</p> <p>Esteetön luontoreitti on useimmiten rakennettu, kovapintainen eikä reitillä ole kulkua haittaavia esteitä, kuten juurakoita, kuoppia tai pehmeitä kohtia.</p> <p>Reitin pituuskaltevuus on enintään 8 % ja sivuttaiskaltevuus enintään 3 %.</p> <p>Reitin leveys on vähintään 1200 mm.</p>	<p>Esteettömät luontoreitit ovat lähtökohtaisesti lyhyitä. Esteettömien luontoreittien tyypillinen pituus on 100m- 2 km.</p> <p>Lyhyestä reitistä johtuen myös viipymä usein rajallinen.</p> <p>Esitteitä, kuvauksia ja lisäinformaatiota helpottamaan luontoretken suunnittelua.</p> <p>Lähtökohtaisesti helppo tai helpohko reitti. Voidaan silti antaa suosituksia erityisapuvälineestä tai avustajan käytöstä.</p> <p>Mikäli esteettömissä luontoreiteissä pituus tai sivuttaiskaltevuus kasvaa annettuja ohjeita suuremmaksi kyseessä on silloin vaativa esteetön luontoreitti.</p>

Vaativa esteetön luontoreitti

Kartoitusmenetelmä	Kartoituksen tavoite	Reittiin liittyvä rakentaminen	Reittin muita piirteitä	Muuta huomioitavaa
<p>Reittien kartoitus vaativan esteettömän luontoreitin kartoituslomakkeilla. Kartoitusohjeita voidaan myös soveltaa muistilistana uuden esteettömän reitin rakentamiselle.</p> <p>Esteettömyysasetus koskee vain kaavoitettuja alueita. Asetusta ja esteettömän rakentamisen ohjeita voi soveltaa myös luontoreittien varrella sijaitsevien taukopaikkojen rakentamisessa.</p> <p>Reitin lisäksi kartoitetaan sen varrella olevat ulkoilua palvelevat tilat (laavu, wc, puuvaja, grillikatos ym.), joiden on hyvä täyttää esteettömyyden toteutumisen määräykset ja ohjeet.</p>	<p>Olemassa olevien polkujen, metsäautoteiden, huolto- ja ulkoilureittien käyttöönotto. Kartoituksella selvitetään näiden soveltuvuus esteettömään retkeilyyn.</p> <p>Tuotetaan mahdollisimman tarkka kuvaus reitistä pintamateriaalin, leveyden, kaltevuuksien, korkeuserojen jne. suhteen.</p> <p>Tavoitteena on tuottaa kartoitusraportti jatkotoimenpiteiden tueksi.</p> <p>Kartoitusraporttia voi hyödyntää luontoreitin ominaisuuksien ja sen varrella olevien palvelujen kuvailemiseen, jotta asiakas pystyy itse arvioimaan onko reitti hänelle soveltuva.</p>	<p>Vaativa esteetön luontoreitti voi olla rakennettu, mutta se voi olla myös olemassa oleva rakentamaton ja luonnonmukainen reitti.</p> <p>Tosin reittejä voidaan muokata pienillä korjauksilla soveltuviksi erilaisille erityisryhmille.</p> <p>Näitä voivat olla esim. soran tai pitkospuiden lisääminen kosteikon kohdalle, lyhyen lankkusillan leventäminen parilla lankulla tai hankalien paikkojen merkitseminen.</p>	<p>Vaativalla esteettömällä luontoreitillä liikkumiseen tarvitaan usein avustaja ja luonnossa liikkumiseen tarkoitettu tai sitä helpottava apuväline.</p> <p>Vaativa esteetön luontoreitti on fyysisesti vaativampi kuin esteetön luontoreitti.</p> <p>Reittipohja voi olla pehmeä ja sillä voi olla juuria ja kiviä.</p> <p>Paikoitellen reitin pituuskaltevuus voi ylittää 8 % ja sivuttaiskaltevuus voi ylittää 3 %.</p> <p>Reitin leveys voi olla alle 1200 mm.</p>	<p>Vaativiksi esteettömiksi reiteiksi merkityillä reiteillä pyritään erityisesti retkeilyn ja luonnossa viipymän lisäämiseen, luontokokemusten monipuolistamiseen sekä yöpymismahdollisuuksien lisäämiseen.</p> <p>Reitit voivat olla myös fyysisesti haastavia.</p> <p>Reitti ei ole välttämättä kuljettavissa päivittäisellä apuvälineellä.</p> <p>Voidaan antaa suosituksia erityisapuvälineestä tai avustajan käytöstä.</p> <p>Tuotetaan esitteitä, kuvauksia ja lisäinformaatiota helpottamaan luontoretken suunnittelua.</p>

Reitisymbolit

Suomen Standardoimisliitto SFS ry uusi ulkoilun ja liikunnan merkit –standardinsa.

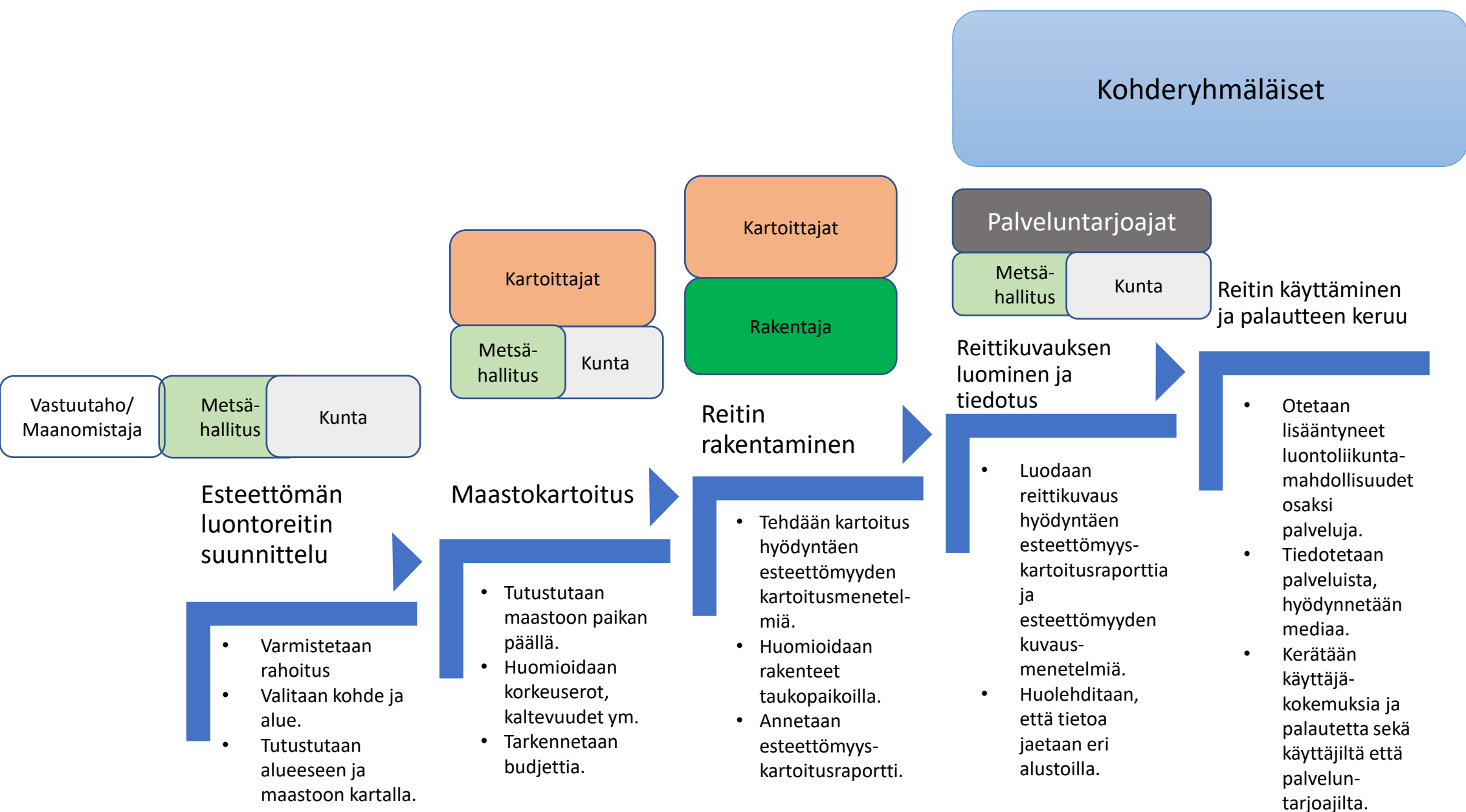

Esteetön reitti

Vaativa esteetön reitti

Esteetön Eräpolku

Kartoitustyökalut ja reittikuvaus

- Jukka Parviainen
- Apuvälineneuvoja/Solia, Luontoliikunta, Esteettömyys
- jukka.parviainen@paralympia.fi

Paralympiakomitea

#paraurheilu #yhdenvertaisuus
#luontokaikille #solia #apuvälineet

@finnparalympic

@paralympiakomitea
@paralympiaurheilu

@finnparalympic

@FinnishParalympicCommittee

Special Olympics Finland

#SamassaJengissä #SpecialOlympics

@so_finland

@SpecialOlympicsFinland

@so_finland

Reittikartoitus

- Esteettömyyskartoittajalla on valittavanaan kaksi kartoituslomakekokonaisuutta:
 - Esteettömien reittien kartoituslomakkeet.
 - Vaativien esteettömien reittien kartoituslomakkeet.
- Objektiivinen kartoitusmenetelmä. Perustuu ESKEH:iin.
- Liikkuminen, näkeminen, kuuleminen ja ymmärtäminen
- Voi myös sisältää selkeitä toimenpide-ehdotuksia.
- Koulutettuja kartoittajia ei vielä juurikaan ole tarjolla.
- Koulutusta suunnitellaan ESKEH keskuksen kanssa. Toivotaan, että alkaisi 2022 (Paran toive 😊)

Reittikartoitus

Kivituhka, sora ja asfaltti			
Kulkureitin vapaa leveys?	≥ 1,2 m	m	☐
Kulkureitin vapaa korkeus?	≥ 2,2 m	m	☐
Kulkureitin pituuskaltevuus?	≤ 8 %	%	☐
Onko kulkureitin jyrkän osuuden jälkeen tasaisia osuuksia, joilla voi levähtää?	> 8 %		☐
Onko kulkureitin jyrkillä osuuksilla käsijohteita? Ks. 7 Varusteet (käsijohteet)	> 8 %		☐
Onko reitillä levähdyspaikka myös näköalapaikan äärellä?			☐
Onko kulkureitin sivukaltevuus ?		%	☐
Onko kulkureitillä tasaisia osuuksia sivukaltevuuden ollessa > 3%?	≤ 3%		☐
Rajautuuko kulkureitti selkeästi			☐
• visuaalisesti?			☐
• tuntoaistiin perustuen?			☐
Onko kulkureitin pinta kova ja tasainen?	≤ 2 cm	cm	☐

Esteetön luontoreitti

Reitin pintamateriaali?	
Selitä reitin pintamateriaali koko matkalta aina kun se muuttuu? (esim. pinna kovuus, epätasaisuus (jurakot, kivet)	☐
Onko reitillä yksittäinen kulkua haittaava kohta? (suo, oja, kuoppa, lätäkkö, raitio, kasvillisuus)	☐
Löytyykö yksittäisestä kulkua haittavasta kohdasta valo-/videokuva?	☐
Sanallinen kuvaus yksittäisestä kulkua haittavasta kohdasta (erillinen paperi)	☐
Kulkureitin vapaa leveys kapeimmalla kohdalla?	☐
Paljonko reitin pituuskaltevuus on maksimissaan? Kuinka pitkä osa reitistä?	☐
Paljonko reitin sivuttaiskaltevuus on maksimissaan?	☐
Onko reitillä taukopaikkoja?	☐
Etäisyys lähtöpaikasta tai edellisestä taukopaikasta?	☐
Onko taukopaikoilla esteetön-wc?	☐
Onko taukopaikoilla muu iso wc, joka täyttää osan esteettömyys määräyksistä?	☐
Onko taukopaikoilla ruuanlaitto mahdollisuus?	☐

Vaativa esteetön luontoreitti

Reittikuvaus

- Reittikuvausta laadittaessa on tärkeää huomioida eri käyttäjäryhmien tarpeet.
- Esteettömyyden näkökulmasta erilaisilla käyttäjäryhmillä tarkoitetaan henkilöitä, joilla on liikkumisen, näkemisen, kuulemisen tai ymmärtämisen rajoitteita.
- Kuvauksessa on tärkeää kertoa selkeästi kulkemista tai toimimista rajoittavat tai niihin vaikuttavat tekijät.
- Reittikuvaus eroaa esteettömyyskartoitusraportista esimerkiksi siinä, että reittikuvaukseen kootaan niitä asioita, jotka reitillä ja kohteessa jo ovat, eikä niitä asioita, joita sieltä puuttuu tai joita sinne pitäisi rakentaa.

Helppo Vaativa

LUONTOPOLUT JA TEEMAREITIT - PALLAS-Y...
Kesänkijärven vaativa esteetön reitti

TOP Vaativa

↔ 3,4 km ▲ 11 m
🕒 1:00 h ▼ 9 m

Reittikuvaus

- Esimerkkinä Kesänkijärven tapaus ??
- Kartoitus →
- Kartoitusraportti →
- Reittikuvaus ja sen julkaisu esim. luontoon.fi (Metsähallitus)
- https://www.luontoon.fi/pallas-yllastunturi/esteeton#filter=b-wheelchairSuitable-1,r-fullyTranslatedLangus_sb-sortedBy-9

5/25/2021

Esteetön eräpolku materiaali

- **Esteettömän luontoreitin ja Vaativan esteettömän luontoreitin kartoituslomakkeet sekä kartoitusohjeet löytyvät Paralympiakomitean sekä Invalidiliiton Esteettömyyskeskuksen sivuilta:**
 - <https://www.paralympia.fi/palvelut/esteettomyys>
 - <https://www.invalidiliitto.fi/luontoreittien-esteettomyyskartoitus>
- **Kattava luontoliikunnan -ja retkeilyn paketti löytyy Paralympiakomitean sivuilta:**
 - <https://www.paralympia.fi/liikunta/luontokaikille>